

DECISIÓ DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A L'ACTUACIÓ D'OFICI EMMARCADA EN EL PROGRAMA DE VISITES ALS BARRIS CORRESPONENT AL COLL

Justificació de l'actuació

La missió encomanada pel Consell Municipal a la institució de la Síndica de Greuges de Barcelona és la defensa dels drets fonamentals i les llibertats públiques dels veïns i veïnes de la ciutat i per extensió, que l'actuació municipal s'ajusti a les normes de bon govern comunament acceptades. Amb aquesta finalitat la síndica de greuges pot supervisar l'activitat de l'Administració municipal.

El conjunt de la ciutat i els diferents barris que la conformen són l'espai col·lectiu que pertany a tota la ciutadania, on transcorre la vida quotidiana i on en gran mesura es desenvolupen les relacions socials, comercials i de lleure. Les autoritats municipals, com a responsables del disseny i l'organització de la ciutat, han de poder garantir la qualitat de l'espai públic de manera que es faciliti l'equilibri, l'harmonia i la cohesió del conjunt social.

La síndica de greuges rep queixes que tenen a veure amb la qualitat i l'ús de l'espai públic i que afecten directament la qualitat de vida.

Amb la finalitat de conèixer de primera mà quina és la realitat dels nostres barris en allò que afecta l'ocupació i el manteniment de l'espai públic, els equipaments públics, el transit i l'accessibilitat, desenvolupo un programa de visites als barris de Barcelona.

Per preparar i fer aquestes visites ens hem posat en contacte amb entitats del barri i especialment amb les respectives associacions de veïns i veïnes.

En aquesta visita s'han tingut en compte les característiques del barri del Coll, un territori amb una peculiar orografia urbana que, si bé té uns orígens que es remunten al segle XI, al voltant de l'església de la Mare de Déu del Coll, va desenvolupar-se urbanísticament durant el segle XX, especialment a la dècada dels seixanta del segle passat. A nivell demogràfic, i d'indicadors socioeconòmics, els percentatges del barri són molt similars als de la mitjana de la ciutat de Barcelona.

Relat de la visita

La visita de la síndica de greuges al barri del Coll es realitza el dia 21 de febrer de 2018 al matí. El punt de trobada és la seu de l'Associació de Veïns a Veïnes del Coll-Vallcarca, a la plaça de Grau Miró, 2, amb representants de la mateixa.

En primer lloc té una reunió en què s'exposen els grans temes del barri, seguida per una visita comentada amb els representants veïnals.

Presenten el barri, d'uns 7.000 habitants aproximadament i que segons les dades de què disposen, és el barri més empobrit del Districte de Gràcia, des que fa 30 anys va iniciar un **procés de davallada econòmica** que el va portar a allunyar-se de la mitjana socioeconòmica de la ciutat de Barcelona. Aquesta transformació va ocasionar un especial impacte, la desaparició de dues empreses emblemàtiques al territori i que configuraven la sustentació de moltes famílies, l'Editorial Bruguera i l'empresa Luxus, de material elèctric. Actualment el barri no té indústria i sols compta amb un comerç testimonial. Per aquest motiu, els veïns i veïnes del Coll han de desplaçar-se del barri per realitzar les seves compres més habituals i qui no pot fer-ho així ha de pagar un preu més elevat pels productes bàsics. L'entitat el defineix com un barri dormitori.

La **gent gran** configura el 20 % de la població del barri, en un percentatge molt similar a la mitjana de la ciutat. Ara bé, exposen que per diferents circumstàncies les persones grans del Coll tenen dificultats afegides. Un gran problema amb què es troben és la manca d'ascensor als edificis, i que quantifiquen en un 80 o 90 % dels habitatges sense aquest servei. Aquest fet comporta que hi ha un nombre important de persones que fa anys que no poden sortir dels seus domicilis. A més, el CAP de Salut Pere Virgili es troba situat fora del Coll, i han d'utilitzar el bus de barri per desplaçar-s'hi. El barri tampoc no compta amb un casal de gent gran, tot i que el Centre Cívic n'assumeix certes funcions, ni cap residència pública (la residència concertada que hi està ubicada sols compta amb 10 places). Tampoc hi ha centre de dia.

L'**accessibilitat** per a les persones amb dificultats de mobilitat és un dels grans problemes del barri, perquè els carrers són poc transitables, pels pendents molt pronunciats o voreres estretes. Destaquen la situació de la plaça Maria Mullerets, amb un disseny molt accessible, el qual queda interromput quan s'arriba al carrer, per la manca de voreres accessibles.

La **mobilitat**, pel la mateixa configuració orogràfica del barri, també presenta dificultats. Així, els autobusos tenen recorreguts molt condicionats i amb revolts complicats que requereixen conductors amb una especial perícia. Els centres escolars (dels quals tenen una bona percepció sobre la seva qualitat) generen molt volum de trànsit en hores d'entrada i sortida, cosa que provoca un cert col·lapse en alguns punts del barri, especialment per la presència de busos escolars que transiten pels carrers amb dificultat. Les places per a l'estacionament de vehicles també són molt limitades.

En relació amb el **Projecte dels Tres Turons**, sobre el qual l'entitat va presentar al·legacions, expliquen que aquest no s'ha engegat i sols s'ha fet alguna petita actuació. La voluntat dels veïns i veïnes de barri i de l'entitat és que, si com a resultat de l'actuació al Projecte dels Tres Turons, en queden afectats veïns i veïnes del barri, aquests puguin seguir residint-hi en habitatges socials. Tenen signat un acord amb Bagursa en aquest sentit, però no tenen coneixement que s'hagi executat res respecte d'això.

Un espai destacat del barri, i de la ciutat, és el **Park Güell** i els seus accessos. Exposen que l'Ajuntament de Barcelona va posar en marxa un nou projecte estratègic del Park Güell i que des de l'entitat s'han fet arribar al consistori algunes consideracions sobre aquest. La plaça de l'interior del parc ha estat arranjada en dues ocasions en els darrers 10 anys, cosa que consideren una despesa excessiva i que no hauria estat necessària si s'hagués planificat adequadament la primera actuació. Al Mirador Joan Sales, un espai amb molta ocupació per part dels visitants del Park Güell, creuen que hi hauria d'haver bancs reservats a les persones grans.

A la part boscosa dels accessos al parc, l'enllumenat públic sol està instal·lat a partir d'una determinada cota, de forma que en hores de foscor, hi ha espais que creen sensació d'inseguretat. Expliquen que, en general, els punts on conflueixen la part boscosa dels accessos al parc, amb la part urbanitzada, està resolta de forma molt precària. En algun punt boscós, hi ha barraques, creuen que de persones d'origen romanès, sobre les quals desconeixen si s'està intervenint socialment.

Els **habitatges** del barri, especialment aquells ubicats en plantes baixes, estan molt afectats per humitats. A més, la forma en què es va urbanitzar el barri, ha portat a un sistema de **clavegueram** poc ajustat a les necessitats de la urbanització posterior del territori, que també ocasiona diferents problemes.

Durant la visita pel Coll, l'**espai públic**, amb vies amb un estat precari, com per exemple al carrer Portell, sense voreres en trams i on utilitzen el mateix espai vehicles i vianants, o amb acabats d'obres de poca qualitat o incorrectes, com la cantonada dels carrers Font del Remei amb l'Aldea, amb una barana que fa necessari que els vianants hagin de baixar de la vorera.

Destaquen els **processos comunitaris** que es desenvolupen al barri, el Pla de futur 2010-2020 i la Taula comunitària del Coll (que compta amb diferents comissions). Creuen que és necessari el desenvolupament d'una altra Llei de barris per tal de poder assolir les seves reivindicacions veïnals. A la Taula comunitària s'han presentat propostes de mobilitat que consideren que podrien millorar alguns problemes endèmics del barri.

El **Centre Cívic El Coll - La Bruguera** és un espai molt ben considerat pel veïnat, tant pel que fa a la tasca de recuperació de la memòria de l'Editorial Bruguera i del barri, com per la divulgació en matèria d'educació mediambiental, així com per la intensa activitat que s'hi realitza a partir d'una diversificada oferta d'activitats. També és un punt de vida comunitari, amb propostes culturals i amb suport a les entitats del barri.

En relació amb el **centre de serveis socials**, que abans tenien instal·lat al barri, ara també han de desplaçar-se fora del barri. Malgrat la distància, les persones que usen els serveis estan satisfetes amb el tracte i els serveis prestats.

Preocupa també la presència al barri de 26 **HUT il-legals**, que han pogut comptabilitzar, així com la polèmica generada al voltant de l'ús privat d'una part de la **plaça de Gibraltar** per part de l'escola concertada Mare de Déu del Coll.

Com a aspectes positius es destaquen:

- El fet que el barri compti amb accés a la xarxa de metro, després d'anys de reivindicacions veïnals.
- El funcionament d'equipaments o serveis municipals com el centre cívic, el centre de serveis socials, el bus de barri i el servei d'àpats a domicili.
- La iniciativa de la il·luminació amb energia solar, al Mirador Joan Sales.
- Les escales mecàniques reversibles del Carrer de Jaume Cabrera i Font del Coll.

Consideració final

Un cop feta la vista, tenint en compte els aspectes observats i els comentaris realitzats per l'Associació de Veïns i Veïnes del Coll-Vallcarca, la síndica destaca com a aspectes a millorar per part del Districte de Gràcia, els següents:

- La llunyania del barri de serveis bàsics per la ciutadania, com el CAP o el centre de serveis socials.
- Els problemes de mobilitat i accessibilitat del barri i la insuficiència de mesures per minimitzar-lo.
- Les dificultats amb què es troba la gent gran del barri per poder cobrir necessitats bàsiques de forma autònoma, per la confluència de diferents circumstàncies.
- La incertesa informativa pel que fa al futur del Projecte de Tres Turons.

D'aquestes consideracions s'informarà a la Regidoria del Districte de Gràcia, per tal que siguin tingudes en consideració a l'hora de definir l'acció de govern i millorar la

situació del barri en els aspectes comentats. Aquest fet serà posat en coneixement de l'entitat veïnal que ha acompanyat la síndica en la visita.

De la present actuació d'ofici es donarà compte al Consell Plenari en l'informe anual complementari.

Barcelona, 23 de març de 2018